

Sociale Europa: Hvad er EU's sociale politikker?

Fra barndom til pensionsalderen, de sociale politikker er vigtige i alle faser af livet. Find ud af her, hvilke EU-regler Parlamentet arbejder på.

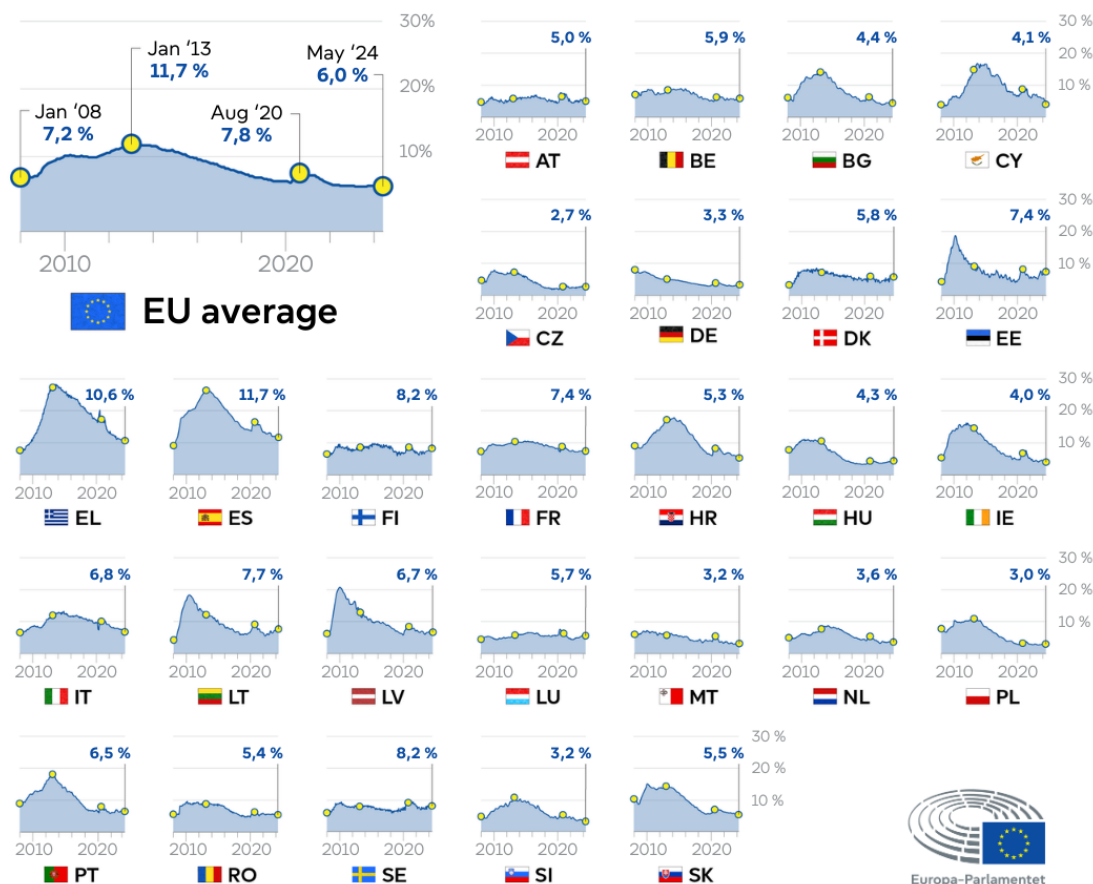
Pige og forælder ©AP images/European Union - EP

En lang række udfordringer

Sammenlignet med resten af verden har Europa den højeste sociale beskyttelse og rangerer højt mht. [livskvalitet](#) og [livsglæde](#). Men Europa står også over for en række udfordringer: Den finansielle krise, Covid-19-pandemien og energikrisen har ramt mange medlemslande hårdt, og selvom situationen er blevet bedre i mange lande, så er der store forskelle inden for EU: F.eks. er der stor forskel på graden af [arbejdsløshed](#) mellem landene, selvom den generelt er faldende.

Arbejdsløshedsprocent i EU

2008-2024

Kilde: Eurostat [une_rt_m] - seneste tilgængelige data (maj 2024)

DA_2024_Unemployment_EU.png

I dag står Europa også over for en række sociale udfordringer med en aldrende befolkning (europæerne vil være de ældste i verden i 2030), og med små årgange sætter det velfærdssamfundene under pres.

På grund af de teknologiske fremskridt, globaliseringen og betydningen af servicesektoren vil arbejdslivet også gennemgå en del ændringer. Nye forretningsmodeller i deleøkonomien med mere fleksible arbejdsformer vinder indpas.

Covid-19-pandemien har også haft stor betydning for de sociale politikker og ført til, at EU har introduceret en række tiltag til at håndtere problemerne efter denne uforudsete krise.

Kompetencer på det sociale område: EU vs. de nationale regeringer

EU har [et begrænset ansvarsområde og kompetencer](#) inden for det sociale område. Det betyder, at ansvaret for beskæftigelsen og de sociale politikker primært ligger hos medlemslandene. De bestemmer bl.a. pensionsystemet og pensionsalderen, minimumslønnen, og hvordan arbejdsløshedsunderstøttelsen skal se ud.

Men EU's sociale dimension er gradvist vokset og blevet udviklet gennem den europæiske integrationsproces, og EU har også foreslået flere instrumenter til den sociale sektor. Disse inkluderer EU-love, finansiering og redskaber, der skal hjælpe til med at koordinere og overvåge nationale politikker. EU opfordrer også medlemslandene til at dele deres erfaringer i sektoren, når det gælder bekæmpelse af fattigdom, social inklusion og pensionssystemet.

Allerede i Rom-traktaten fra 1957 var der principper om ligeløn mellem mænd og kvinder og retten for arbejderne til at bevæge sig frit i EU. For at gøre denne mobilitet muligt blev man nødt til at introducere regler for gensidig anerkendelse af uddannelsesbeviser, garantere sundhedsbehandlinger, når arbejderne var i udlandet, og at sikre pensionsrettigheder, hvis en arbejder fik job i et andet land. Men der er også EU-regler for arbejdsforhold som f.eks. arbejdstid eller deltidsarbejde, såvel som lovgivning mod diskrimination på arbejdspladsen og lovgivning om arbejdernes sundhed og sikkerhed.

EU komplementerer og støtter medlemslande i deres indsatser for at levere sundhedspleje og forbedre sundheden for europæerne gennem finansiering og lovgivning på en lang række områder, såsom sundhedsprodukter og tjenester, fødevarerikkerhed, bekæmpelse af sygdomme, ren luft og sundere arbejdspladser.

I november 2017 lancerede Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen [Den europæiske søjle for sociale rettigheder](#) og at levere nye og mere effektive rettigheder for borgerne og at støtte velfungerende arbejdsmarkeder og velfærdssystemer. Søjlen er baseret på 20 nøgleprincipper og indeholder en række (juridiske) initiativer inden for tre hovedområder: lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet; retfærdige arbejdsforhold; og passende og bæredygtig social beskyttelse.

Siden nogle af de tidligste stadier i den europæiske integration har Europa-Parlamentet opfordret til en mere aktiv politik inden for det sociale område og støttet EU-Kommissionens forskellige forslag på området.

ESF

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/esf-streamlining-the-european-social-fund_N01-PUB-181205-SOCI_ev

Sociale rettigheder for europæere, der arbejder i udlandet

EU's [koordinering af sociale sikringssystemer](#) skal sikre, at personer ikke mister deres sociale sikring, hvis de flytter til et andet EU-land.

Parlamentet godkendte i 2019 [en europæisk arbejdsmyndighed](#), der skal gøre koordineringen af arbejdsmobiliteten og den sociale sikring lettere i EU.

I 2018 godkendte Parlamentet ny lovgivning for [udstationerede arbejdere](#), der skal sikre ligeløn for lige arbejde på den samme arbejdsplads.

Støtte til de unge og arbejdsløse

Den [Europæiske Socialfond](#) fejrer i 2017 sit 60. jubilæumsår. Fonden er EU's vigtigste værktøj til at promovere beskæftigelse og social inklusion. Den har hjulpet millioner af mennesker med at lære nye færdigheder og finde jobs. MEP'erne arbejder på, at fonden bliver mere strømlinet med et særligt fokus på EU's børn og unge. Den Europæiske Socialfond Plus vil sammenlægge en række af de eksisterende fonde og programmer, så støtten bliver mere integreret og målrettet.

[Læs mere om EU's tiltag til at tackle arbejdsløshed og særligt ungdomsarbejdsløshed.](#)

Kønsforskelle i EU

<https://www.europartv.europa.eu/en/programme/society/closing-europe-s-gender-gap>

I juni 2021 vedtog Parlamentet nye regler til at tackle ungdomsarbejdsløshed i EU efter pandemien. Det nye [Europæiske Socialfond plus-program](#) fokuserer primært på børn og unge.

[Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen](#) giver støtte til arbejdere, der er blevet arbejdsløse som resultat af den ændrede globale handelsmønstre, når store virksomheder lukker deres produktion eller flytter den uden for EU. Medlemmerne arbejder i øjeblikket på nye regler, der skal gøre fonden mere fremtidsorienteret til perioden efter 2020, så den bedre kan reagere på digitale og miljømæssige udfordringer.

[Den Europæiske Portal for Jobmobilitet \(EURES\)](#) er et mobilt netværk, der giver information, vejledning og rekrutteringsservicer for jobsøgere og arbejdsgivere.

EU-landene lancerede i 2013 [Ungdomsgarantien](#): Et initiativ hvor medlemslandene forpligter sig på at sikre alle under 25 år får tilbud om et godt job, fortsat uddannelse eller praktikplads inden for fire måneder efter at de er blevet arbejdsløse eller er blevet færdige med en uddannelse.

Det [Europæiske Solidaritetskorps](#) blev lanceret i slutningen af 2016 og har til formål at skabe muligheder for, at unge kan arbejde frivilligt eller i projekter, der gavner samfund og mennesker rundt om i Europa. I 2021 udvidede MEP'erne anvendelsesområdet for Det Europæiske Solidaritetskorps til også at omfatte humanitært arbejde (som tidligere var et separat program), hvilket for første gang gjorde det til et selvstændigt frivilligprogram med sit eget budget.

Mere

[Læs mere om EU's tiltag for at tackle arbejdsløshed](#)

Arbejdsforhold

EU ønsker at sikre, at alle arbejdstagere har en anstændig levestandard. MEP'ere vedtog nye regler i 2022, der skal sikre, at de nationale minimumslønninger er passende.

I 2019 godkendte Parlamentet regler om minimumsrettigheder for [arbejdsforhold for de mest](#)

[sårbare medarbejdere i gig-økonomien.](#)

Flere og flere arbejder for digitale platforme, hvor der er en lille forskel på at være selvstændig og at finde sig selv i en usikker jobsituation uden social beskyttelse. MEP'erne arbejder på regler, der skal bestemme den korrekte ansættelsesstatus for platformarbejdere, så deres rettigheder beskyttes.

Andelen af arbejde hjemmefra er vokset markant i kølvandet på Covid-19-pandemien, men den praksis sammen med udviklingen af digitale arbejdsværktøjer har sløret forskellen på privat- og arbejdslivet. MEP'erne ser gerne, at der er klare regler, der kan styrke de ansattes grundlæggende rettigheder til at koble af fra arbejdet uden for arbejdstiden.

Medlemmerne opdaterer regelmæssigt EU-reglerne om beskyttelse på arbejdspladsen f.eks. ved at fastsætte nye begrænsninger for eksponeringen mod skadelige kemikalier. Parlamentet har gentagne gange bedt Kommissionen om at foreslå tiltag til at sikre ligeløn og begrænse den økonomiske forskel på mænds og kvinders pension. I 2018 kom Parlamentet også med forslag til at bekæmpe sexchikane på arbejdspladsen.

Parlamentet ønsker også at sikre en ordentlig balance mellem arbejds- og fritidslivet. I 2019 vedtog medlemmerne nye regler, der skal styrke forældres og plejeforældres rettigheder.

Læs mere om hvordan [EU forbedrer arbejdstagernes rettigheder og arbejdsforhold](#)

Et arbejdsmarked der favner alle

Parlamentet har foreslået nye tiltag, der skal sikre en smidig overgang fra sygeorlov til arbejde for de kronisk syge og handicappede. MEP'erne godkendte også initiativer til, at handicappede fuldt ud kan deltage i samfundsaktiviteter på lige fod med alle andre.

MEP'erne vedtager regelmæssigt nye EU-regler til at [beskytte medarbejderne på arbejdspladsen](#) f.eks. ved at fastsætte strammere krav til eksponeringen mod skadelige kemiske stoffer.

Læs mere om hvordan [EU forbedrer arbejdernes arbejdsforhold og rettigheder her.](#)

Ligestilling

EU har vedtaget lovgivning og udgiver anbefalinger om bedste praksisser til at forbedre ligestillingen både på arbejdspladsen, i politik og på andre områder. Europa-Parlamentet har med sit stående udvalg for kvinders rettigheder altid været en stærk fortaler for sagen, og hvert år gør Parlamentet en indsats for at øge kendskabet til problemstillingerne ved at arrangere flere events på Kvindernes Internationale Kampdag.

MEP'erne ønsker også at sikre en ordentlig balance mellem privatliv og arbejdsliv. I 2019 vedtog de nye regler til bedre at forene arbejds- og privatlivet og styrke forældres og plejeres

rettigheder.

Parlamentet har gentagne gange bedt Kommissionen om at foreslå nye tiltag til at mindske løn- og pensionsforskellene.

Med sine betænkninger retter Parlamentet også fokus på behovet for at bekæmpe specifikke former for vold mod kvinder såsom sexchikane eller stalking online og til at sørge for at kønnet spiller en rolle på politikområder som handel udvikling og migration.

Parlamentet går ind for, at kvinder og mænd skal være ligeligt repræsenteret i politik. Find fakta og tal om [andelen af kvinder på højt niveau i Europa-Parlamentet](#).

Mere

[Læs mere om, hvordan EU tackler kønsbaseret vold](#)

Mere

[Læs mere om, hvordan Parlamentet kæmper for ligestilling i EU](#)

Forbedring af den offentlige sundhed

EU regulerer tilladelserne til at klassificere medicin via det [Europæiske medicinreguleringsnetværk](#). Når et produkt er kommet på markedet, fortsætter det med at blive overvåget.

EU-lovgivningen fastsætter et [minimum af sundheds- og sikkerhedskrav](#) på arbejdspladsen: der er f.eks. forordninger til brug af udstyr, særlig beskyttelse af gravide og yngre medarbejdere og beskyttelse mod udsættelse for støj eller specifikke stoffer såsom kræftfremkaldende stoffer, mutagener, asbest og bly.

EU har også regler, der garanterer et højt sikkerhedsniveau på alle stadier af [fødevareproduktionen og distributionsprocessen](#).

I 2018 blev [nye regler for veterinære lægemidler vedtaget](#) til at begrænse brugen af antibiotika i landbruget og til at standse spredningen af resistens fra dyr til mennesker.

[Badevandet](#) overvåges for bakterier af EU-landene gennem badevandsdirektivet. [Vandrammedirektivet](#) beskytter EU's vandområder, og drikkevandsdirektivet forbedrer kvaliteten af [drikkevandet](#) yderligere. I april 2024 vedtog Parlamentet en revideret lov for at reducere luftforureningen i EU og opnå nul [luftforurening](#) inden 2050.

Det [Europæiske Sygesikringskort \(EHIC\)](#) sikrer, at personer, der bor i EU, har adgang til den nødvendige medicinske behandling og statssikrede sundhedspleje, når de opholder sig kortvarigt i et andet EU-land.

Mere

[Læs mere om hvordan EU hjælper med at forbedre folkesundheden.](#)

Et inklusivt arbejdsmarked

Parlamentet har også foreslået en række tiltag til at sikre, folk der er blevet syge, [lettere kan komme tilbage på arbejdspladsen](#), mens kronisk syge og handicappede bedre kan blive integreret på arbejdspladsen.

I 2019 godkendte MEP'erne også den [Europæiske Tilgængelighedslov](#), der skal gøre hverdagsprodukter og tjenester - såsom smartphones, computerere og pengeautomater - tilgængelige for ældre og folk med handicap i EU.

I 2024 godkendte Parlamentet indførelsen af et [europæisk handicapkort](#) for at sikre, at personer med handicap har adgang til fortrinsbetingelser, såsom prioriteret adgang og adgang til reserveret parkering, i hele EU.

På baggrund af Parlamentets anbefalinger vedtog Europa-Kommissionen en [strategi for rettigheder for personer med handicap for perioden 2021-2030](#).

Den [Sociale Klimafond](#) blev oprettet i 2021 for at hjælpe dem, der er berørt af energiomstillingen, herunder små virksomheder.

I 2024 vedtog Parlamentet [nye standarder for nationale ligestillingsorganer](#), der spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af diskrimination på arbejdspladsen.

Få mere information

- [Briefing: Europæiske søjler for sociale rettigheder](#)
- [Podcast: EU's søjler for sociale rettigheder](#)

Læs mere om, hvad EU gør for at forbedre arbejdstagernes rettigheder

[Fair mindsteløn: handling for anstændige levevilkår i EU](#)

[Parlamentet vil sikre retten til at koble af fra arbejdet](#)

[Balance mellem arbejdsliv og privatliv: nye orlovsregler for familiepleje](#)

[Beskyttelse af mennesker mod kræftfremkaldende kemikalier på arbejdspladsen](#)

Hjælp til syge

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/european-accessibility-act-better-access-for-the-disabled_N01-PUB-190304-ACCE_ev

Mere

[Den europæiske søjle for sociale rettigheder i EU](#)

[Refleksionspapir over den sociale søjle](#)

[Podcast](#)